

ที่ ขร ๐๐๑๙.๑/ว ๑๘๑๕๒

ศาลากลางจังหวัดเชียงราย
ถนนแม่ฟ้าหลวง ขร ๕๗๑๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่สอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงสำคัญ
และข้อเสนอแนะจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน นายอำเภอทุกอำเภอ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปข้อตรวจพบในภาพรวม ๒๐ จังหวัด

จำนวน ๑ ชุด

๒. สำเนาหนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท ๐๔๐๘.๗/ว ๑๕๐๒

ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย กรมการพัฒนาชุมชน ได้กำหนดการดำเนินงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน สามารถบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและสร้างรายได้อย่างยั่งยืน รวมถึงจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจากกรมการพัฒนาชุมชน และได้สรุปประเด็นข้อตรวจพบของกลุ่มตรวจสอบ ภายใน กรมการพัฒนาชุมชน และได้รับการประสานงานจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน จากการตรวจสอบ ผลการดำเนินงานกิจกรรมตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อให้จังหวัดและอำเภอใช้เป็น ข้อมูลในการสอบทานการปฏิบัติงานเบื้องต้นรวมถึงเป็นข้อพึงระวังในการปฏิบัติงาน

ในการนี้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงตามข้อตรวจพบและดำเนินการตามข้อเสนอแนะของกลุ่มตรวจสอบภายใน กรมการพัฒนาชุมชนและสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และเพื่อส่งเสริมพัฒนาและต่อยอดชุมชนท่องเที่ยวตามลักษณะ ของการเป็นชุมชนท่องเที่ยว จึงขอให้ท่านมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ศึกษาแนวทางการส่งเสริมและ พัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ระยะต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑,๒

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอุทัย ทอมนาน)

พัฒนาการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด

กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน

โทร. ๐-๕๓๑๗-๗๓๕๐

กรมการพัฒนาชุมชน : เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๕

สรุปข้อตรวจพบในภาพรวม ๒๐ จังหวัด

การตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับครุภัณฑ์ที่ได้จากการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และโครงการตรวจสอบการพัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี กิจกรรมหลักที่ ๓.๓.๒ การพัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (หมู่บ้านละ ๑๐ ผลิตภัณฑ์)

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
การตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับครุภัณฑ์ที่ได้จากการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	
๑. การบันทึกรายการสินทรัพย์รายตัวในระบบ GFMS ไม่ครบถ้วน และการบันทึกรายการสินทรัพย์รายตัวคลาดเคลื่อน โดยมีสาเหตุ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการบันทึกคลาดเคลื่อน กรณีอำเภอดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างเองเมื่อดำเนินการตรวจรับพัสดุเรียบร้อยแล้วส่งเอกสารให้เจ้าหน้าที่ (จังหวัด) สำเนา ทำให้การสร้างสินทรัพย์รายตัวในระบบ GFMS ยังดำเนินการไม่ครบถ้วน และเอกสารมีจำนวนมากทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการบันทึก เป็นต้น	- ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบข้อมูลสินทรัพย์รายตัวในระบบ GFMS กับเอกสารหลักฐานการตรวจรับพัสดุ และดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และบันทึกข้อมูลให้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกัน ทั้งนี้ ในการพิจารณาว่าเป็นครุภัณฑ์ประเภทใด รวมถึงการกำหนดอายุการใช้งาน ให้ปฏิบัติตามคู่มือทะเบียนคุมทรัพย์สินของกรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๗ และตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค ๐๔๒๓.๓/ว ๒๓๘ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗ เรื่อง หลักเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรสำหรับหน่วยงานภาครัฐ
๒. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอไม่ได้จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สิน หรือจัดทำแต่ไม่เป็นไปตามรูปแบบที่หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกำหนด	- เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับมอบพัสดุแล้วให้ดำเนินการลงบัญชีหรือทะเบียน เพื่อควบคุมพัสดุตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒๐๓ โดยในการลงทะเบียนคุมทรัพย์สิน (การลงบัญชีควบคุมพัสดุและลงทะเบียนครุภัณฑ์ของทางราชการ) ให้ปฏิบัติตามหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ) ด่วนที่สุด ที่ กค (กวพ) ๐๔๐๘.๔/ว ๑๒๙ ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การลงทะเบียนพัสดุของทางราชการ
๓. รายการครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างไม่ตรงตามรายการที่สำนักงบประมาณอนุมัติ โดยไม่มีการขอโอนเปลี่ยนแปลงรายการจากผู้มีอำนาจ	- การจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ต้องตรงตามรายการที่สำนักงบประมาณอนุมัติรายการ กรณีมีการเปลี่ยนแปลงรายการครุภัณฑ์ต้องได้รับอนุมัติเปลี่ยนแปลงรายการจากผู้มีอำนาจจึงจะสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้
๔. ไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปี ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ (กรณีพัสดุที่ได้รับในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑)	- เมื่อหน่วยงานได้รับมอบพัสดุแล้วต้องดำเนินการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้ครบถ้วนทุกรายการ ตามรูปแบบที่หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกำหนด และเมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ดำเนินการตรวจสอบพัสดุประจำปี ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๑๓
๕. ไม่เขียนรหัสครุภัณฑ์ที่ตัวครุภัณฑ์ เขียนรหัสครุภัณฑ์ไม่ชัดเจน เขียนในตำแหน่ง ที่เห็นไม่ชัดเจน เขียนรหัสครุภัณฑ์ผิด รวมถึงกรณีครุภัณฑ์มูลค่าเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาท ไม่นำหมายเลขสินทรัพย์จากระบบ GFMS มาเขียนที่ตัวครุภัณฑ์	- การเขียนรหัสครุภัณฑ์ที่ตัวครุภัณฑ์ให้เขียนให้ชัดเจน โดยตรวจสอบรหัสให้ถูกต้องตรงตามทะเบียนคุมครุภัณฑ์ ในตำแหน่งที่เห็นชัดเจน สำหรับครุภัณฑ์ที่มีมูลค่าเกินกว่า ๕,๐๐๐ บาทให้นำหมายเลขสินทรัพย์ในระบบ GFMS มาเขียนที่ตัวครุภัณฑ์ด้วย เพื่อสามารถควบคุมและตรวจสอบได้

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
๖. กรณีสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างครุภัณฑ์ไม่พบหลักฐานการส่งมอบครุภัณฑ์ให้กับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ	- กรณีนี้ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดจัดทำเอกสารการส่งมอบครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้กับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอไว้เป็นหลักฐาน โดยตรวจสอบครุภัณฑ์ที่ส่งมอบกับรายการตามเอกสารให้ถูกต้องตรงกัน
๗. ไม่จัดทำใบยืมครุภัณฑ์/ใบคืนครุภัณฑ์ ระหว่างผู้ยืมและสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ระบุนายการครุภัณฑ์ที่ยืมไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง รวมถึงการระบุข้อความในใบยืมครุภัณฑ์ไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง ตามที่กำหนดในเอกสารแนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	- ให้จัดทำหลักฐานการยืมครุภัณฑ์ระหว่างหน่วยงานที่ให้อืมกับผู้ยืม โดยรูปแบบของใบยืมครุภัณฑ์/ใบคืนครุภัณฑ์ให้ใช้ตามแบบที่กรมฯ กำหนด ตามเอกสารแนวทางการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (ส่วนที่ ๔ ภาคผนวก) - การระบุระยะเวลาการให้ยืมครุภัณฑ์ให้เริ่มตั้งแต่วันที่ผู้ยืมได้รับครุภัณฑ์ จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ของทุกปี โดยให้จัดทำใบยืมครุภัณฑ์/ใบคืนครุภัณฑ์ทุกปีเมื่อมีการตรวจสอบครุภัณฑ์ประจำปี ทั้งนี้ เพื่อป้องกันครุภัณฑ์สูญหาย และการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ - การกรอกข้อมูลให้ตรวจสอบรายการครุภัณฑ์ รวมถึงรหัสครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้ถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแล และการตรวจสอบครุภัณฑ์ประจำปี
๘. การจัดซื้อครุภัณฑ์ให้กับกลุ่ม/ผู้ผลิต - เกินความจำเป็นในการใช้งาน โดยจัดซื้อครุภัณฑ์ชนิดเดียวกันให้กับกลุ่มจำนวนหลายชิ้น ซึ่งกลุ่มใช้งานจริงเพียงชิ้นเดียว - ครุภัณฑ์บางรายการมีการใช้งานนาน ๆ ครั้ง รวมถึงบางรายการยังไม่เคยนำมาใช้งาน ซึ่งส่งผลต่อการใช้ประโยชน์จากครุภัณฑ์ และความคุ้มค่ากับงบประมาณของทางราชการ - จัดซื้อครุภัณฑ์ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น การจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เครื่องมัลติมีเดียโปรเจคเตอร์พร้อมจอ ให้กับหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ และพลังงานทดแทน (แผงพลังงานแสงอาทิตย์) มีกำลังไฟไม่เพียงพอจึงไม่ได้ใช้ประโยชน์จากครุภัณฑ์ดังกล่าว ทั้งนี้ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมในประเด็นการยืมครุภัณฑ์ คือ บางหมู่บ้านจะให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ยืมครุภัณฑ์ทั้งหมดที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในหมู่บ้าน และหรือสำหรับกลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการนำไปใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ โดยเมื่อได้รับครุภัณฑ์มาแล้วจะนำครุภัณฑ์ดังกล่าวไปมอบให้กับบุคคล กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการแต่ละรายที่ต้องใช้ครุภัณฑ์นั้น ๆ อีกทอดหนึ่ง ซึ่งพบว่าหมู่บ้านไม่ได้จัดทำบัญชีหลักฐานการส่งมอบ หรือการแจกจ่ายควบคุมไว้-	- ครุภัณฑ์ที่กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ยืมจากหน่วยงานแล้วยังไม่มีความจำเป็นต้องใช้งาน หรือมีการใช้งานนาน ๆ ครั้ง โดยเฉพาะและเครื่องใช้ไฟฟ้า และหรือเครื่องจักรต่าง ๆ ควรมีการตรวจสอบ/ทดสอบสภาพการใช้งานว่าครุภัณฑ์ดังกล่าวสามารถใช้งานได้ดีตามปกติ หรือมีสภาพพร้อมใช้งานหรือไม่ โดยหมั่นตรวจสอบ/ทดสอบ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม นอกจากนี้ ครุภัณฑ์บางรายการมีระยะเวลาการรับประกันสินค้าจากบริษัทผู้ผลิตจึงต้องตรวจสอบสภาพ และระยะเวลาการรับประกัน เพื่อให้สามารถซ่อมแซมบำรุงรักษาได้ตามระยะเวลาการรับประกันของครุภัณฑ์นั้น ๆ - หน่วยงานควรมีการสำรวจและตรวจสอบข้อมูลความจำเป็นในการใช้งานครุภัณฑ์ กรณีครุภัณฑ์เกินความจำเป็นในการใช้งาน หรือหมดความจำเป็นในการใช้งานตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรแจ้งผู้ยืมให้ส่งคืนครุภัณฑ์ให้กับหน่วยงาน เพื่อที่จะได้นำครุภัณฑ์ดังกล่าวไปให้กับกลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการรายอื่นที่มีความจำเป็นยืมไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้ครุภัณฑ์เกิดการใช้งาน/เป็นประโยชน์และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่ากับงบประมาณของทางราชการ

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของครุภัณฑ์ และอาจมีความเสี่ยงกรณีครุภัณฑ์สูญหาย	- กรณีครุภัณฑ์ที่ยืมไปใช้ประโยชน์/ใช้งานร่วมกันของหมู่บ้าน/ชุมชน หรือเป็นครุภัณฑ์ที่เก็บไว้เป็นส่วนกลางของหมู่บ้าน เช่น จักรยาน เครื่องคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก เครื่องมัลติมีเดียโปรเจคเตอร์ เป็นต้น หมู่บ้าน/ชุมชน ควรมีการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทั้งในเรื่องการใช้งาน และการดูแลรักษา โดยควรมีการกำหนดกฎ กติกา หรือข้อกำหนดของหมู่บ้าน/ชุมชน หรือกลุ่ม ในการใช้งานครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการใช้งานครุภัณฑ์อย่างสมประโยชน์ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อการควบคุม ดูแล และการบริหารจัดการครุภัณฑ์ให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ - กรณีตามข้อสังเกตที่ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ยืมครุภัณฑ์ทั้งหมดแล้วนำไปมอบให้แต่ละกลุ่มหรือบุคคลตามวัตถุประสงค์ของการยืมครุภัณฑ์นั้น ควรมีการจัดทำบัญชีการแจกจ่าย หรือหลักฐานการส่งมอบควบคุมไว้เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาครุภัณฑ์ ป้องกันความเสี่ยงกรณีครุภัณฑ์สูญหาย
๙. ข้อสังเกตอื่น เช่น - ครุภัณฑ์ได้รับไม่ตรงตามรายการที่จัดซื้อ เช่น ระบุในรายการจัดซื้อจักรยาน mountain bike แต่เมื่อไปตรวจสอบครุภัณฑ์จริงเป็นลักษณะจักรยานแม่บ้าน หรือกรณีจัดซื้อเครื่องหันขมิ้น และเครื่องหันตระไคร้ แต่พบว่า เครื่องทั้ง ๒ เครื่องที่ได้รับเหมือนกันเป็นเครื่องชนิดเดียวกัน แต่ราคาการจัดซื้อต่างกันมาก - ครุภัณฑ์บางรายการเมื่อเปรียบเทียบคุณสมบัติกับราคาที่จัดซื้อพบว่าค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับราคาตามท้องตลาดทั่วไป	- ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดเงื่อนไข ตามสัญญา หรือข้อตกลง และแจ้งผู้ขายดำเนินการเปลี่ยนครุภัณฑ์ให้ถูกต้องตรงตามเงื่อนไขรายละเอียดตามสัญญา

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
ตรวจสอบผลการพัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีตามกิจกรรมหลักที่ ๓.๓.๒ การพัฒนาสินค้าและบริการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี (การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมู่บ้านละ ๑๐ ผลิตภัณฑ์)	
๑. กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ที่ผลิตผลิตภัณฑ์ พบว่า โดยส่วนใหญ่ทำเป็นอาชีพเสริม โดยเน้นผลิตผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบที่หาได้ในชุมชน และหรือชุมชนใกล้เคียงเป็นหลัก และมีความสอดคล้องกับการดำรงชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงอัตลักษณ์ของชุมชน แต่อย่างไรก็ดีพบว่ายังมีบางหมู่บ้านชุมชนที่ยังขาดการนำจุดเด่นวิถีชีวิตและหรืออัตลักษณ์ของชุมชน มาช่วยในการค้นหาผลิตภัณฑ์ของชุมชน	- ในขั้นตอนของการค้นหาผลิตภัณฑ์หมู่บ้าน/ชุมชน ควรร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่น อัตลักษณ์ และหรือวิถีชีวิต ประเพณีของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาสินค้า/ผลิตภัณฑ์ของชุมชน ที่เป็นจุดเด่นของหมู่บ้านชุมชนเอง เพื่อนำมาจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และบุคคลทั่วไป ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ
๒. การพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ โลโก้/แบรนด์ บางผลิตภัณฑ์ไม่ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายไม่พึงพอใจ เช่น รูปแบบฉลากที่ได้รับการพัฒนาไม่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า ตัวอักษรบนฉลากไม่ชัดเจน/มีขนาดเล็กเกินไป สีสันทึบสลาย และขนาดของฉลากและหรือบรรจุภัณฑ์ที่เล็กหรือใหญ่เกินไป ไม่สอดคล้องกับตัวผลิตภัณฑ์ เป็นต้น และบางผลิตภัณฑ์เมื่อได้รับการพัฒนา/ออกแบบใหม่แล้วมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสม และหรือผลิตภัณฑ์เดิมดีกว่าผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการออกแบบใหม่ เช่น ผลิตภัณฑ์พรมเช็ดเท้าได้รับการออกแบบใหม่เป็นกระเป๋าส่งผลให้มีขนาดใหญ่และน้ำหนักมาก ส่งผลให้ไม่สามารถจำหน่าย/เพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ได้ ทั้งนี้ พบว่าส่วนใหญ่ในขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์หน่วยงาน (สพจ./สพอ.) จะจ้างสถาบันการศึกษา หรือผู้รับจ้างเอกชนทั่วไป มาดำเนินการ โดยการให้ความรู้ และดำเนินการออกแบบ/พัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงในบางพื้นที่/บางสัญญาณระบุให้จัดทำต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาให้กับกลุ่มเป้าหมายด้วย	- ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ โลโก้/แบรนด์ ควรมีการสำรวจความต้องการที่แท้จริงของ กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ โลโก้/แบรนด์ ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง - ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ โลโก้/แบรนด์ ควรให้เจ้าของผลิตภัณฑ์มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน - ควรมีการตรวจสอบต้นแบบผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ โลโก้/แบรนด์ ว่าเป็นไปตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ รวมถึงตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง ความชัดเจน/ความคมชัด ของตัวอักษร คุณลักษณะ รูปแบบ สี สัน ขนาด ว่าสามารถใช้ได้กับตัวผลิตภัณฑ์หรือไม่ ก่อนที่จะทำการผลิตจริง - ควรมีการทดสอบตลาด (ให้ลูกค้าชิม/แสดงความเห็น คิดเห็น) เพื่อให้ผู้บริโภค/ลูกค้า ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ โลโก้/แบรนด์ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและผู้บริโภค เพื่อให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นได้
๓. กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ไม่ทราบต้นทุนของการผลิตบรรจุภัณฑ์/ฉลาก ส่งผลต่อการตั้งราคาขายสินค้า ซึ่งไม่ครอบคลุมต้นทุนดังกล่าว	- ควรมีการให้ความรู้กับกลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ในเรื่องการคำนวณต้นทุนการผลิต รวมถึงการตั้งราคาสินค้า
๔. กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้า แต่ไม่สามารถระบุผลกำไรที่ชัดเจนได้ เนื่องจากไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	- ควรส่งเสริมให้กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงาน กำไร ขาดทุน และสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
๕. ด้านการตลาด พบว่า กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ส่วนใหญ่จะผลิตและจำหน่ายเองภายในชุมชนเป็นหลัก โดยมีบางผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกไปจำหน่ายนอกชุมชน ทั้งนี้ พบว่า กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลทั่วไป มากกว่านักท่องเที่ยว เนื่องจากโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่เพิ่งเริ่มดำเนินการ หมู่บ้าน/ชุมชน ยังไม่เป็นที่รู้จัก ส่งผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน แต่อย่างไรก็ดีสำหรับหมู่บ้าน/ชุมชนที่เป็นที่รู้จัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรืออยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ก็สามารถนำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไปจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และมีรายได้จากการจำหน่ายเพิ่มขึ้น	- ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการขายให้แก่ กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ และหรือเปิดโอกาสให้กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ได้เข้าร่วมงานจัดแสดง/จัดจำหน่าย สินค้า หรือออกบูธกิจกรรมงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ และเปิดช่องทางในการจัดจำหน่าย สินค้า/ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปมากยิ่งขึ้น และสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้น
๖. กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ บางรายขาดความรู้ในการประชาสัมพันธ์ และการจำหน่ายสินค้าผ่านช่องทาง Online โดยเน้นการขายหน้าร้านเพียงอย่างเดียว เมื่อไม่มีนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปมาซื้อของที่ร้านก็ทำให้สินค้าไม่สามารถจำหน่ายได้	- ควรมีการส่งเสริม/ให้ความรู้แก่กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ในการประชาสัมพันธ์สินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากยิ่งขึ้น โดยผ่านช่องทาง Online เช่น ทางเพจ facebook Line เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการจัดจำหน่าย
๗. กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ บางกลุ่ม/บางราย ไม่นำบรรจุภัณฑ์/ฉลากต้นแบบที่ได้รับการพัฒนาตามโครงการฯ ไปผลิตใช้ต่อ เนื่องจากต้นทุนในการผลิตสูง และกลุ่มไม่มีทุนในการดำเนินการ	- ในการดำเนินโครงการในครั้งต่อไป ควรให้ความสำคัญและคำนึงถึงต้นทุนในการนำผลิตภัณฑ์ ต้นแบบไปผลิตใช้ต่อ โดยต้องไม่ให้ราคาสูงเกินไป เนื่องจากโดยส่วนใหญ่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนา จะเป็นผลิตภัณฑ์ในกลุ่มที่เพิ่งเริ่มดำเนินการ หรือเป็นผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่มปรับตัวสู่การพัฒนา (กลุ่ม D)
๘. กลุ่ม/ผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ ไม่ได้ทำการผลิตต่อเนื่อง โดยบางผลิตภัณฑ์จะทำการผลิตตามฤดูกาล ตามเทศกาล งานประเพณี และหรือทำการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า เท่านั้น เช่น ข้าวแคบอินทรีย์ รวมถึงผลิตภัณฑ์บางชนิด เช่น ข้าวอินทรีย์ที่ผลิตได้ปีละ ๑ ครั้ง และเกษตรกร/ผู้ผลิตจะเก็บส่วนหนึ่งไว้บริโภคเอง ทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย เป็นต้น	- ควรมีการส่งเสริมด้านการผลิต และวางแผนด้านการตลาด การจำหน่าย เพื่อให้มีสินค้า/ผลิตภัณฑ์เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค - ควรมีการให้ความรู้กับกลุ่มเกษตรกรว่าในปัจจุบันมีการใช้สารเคมีในการทำการเกษตรมาก ทำให้มีสารพิษตกค้างในร่างกายทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งกลุ่มผู้ผลิต และผู้บริโภค เช่น โรคมะเร็ง จึงควรมีการส่งเสริมให้ทำการเกษตรด้วยระบบอินทรีย์ รวมทั้งในปัจจุบันผู้บริโภคหันมาให้ความสำคัญกับการรักษาสุขภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้สินค้าทางการเกษตรที่ปลูกด้วยระบบอินทรีย์มีราคาสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
๙. การส่งมอบงานของผู้รับจ้างในการพัฒนาผลิตภัณฑ์/บรรจุภัณฑ์ ไม่ตรงตามเงื่อนไขของสัญญา/ข้อตกลง เช่น ๙.๑ ในสัญญาระบุให้จัดทำผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่สามารถใช้งานได้จริง แต่กลุ่มเป้าหมายยังไม่ได้รับต้นแบบดังกล่าว ๙.๒ TOR กำหนดให้จัดทำฉลากที่แสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของผลิตภัณฑ์ แต่แสดงไม่ครบ เช่น วัน เดือน ปี ที่ผลิต/หมดอายุ เรื่องราว หรือ Story ของสินค้า เป็นต้น ๙.๓ การจัดทำ QR Code ที่ฉลากผลิตภัณฑ์ไม่สามารถใช้งานได้จริง	- ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/ผู้ตรวจรับพัสดุ และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการตรวจสอบการส่งมอบงานของผู้รับจ้างให้ครบถ้วน ถูกต้องตามเงื่อนไขในสัญญาหรือข้อตกลง หากพบว่ามีรายการใดที่คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้องให้ดำเนินการแจ้งผู้รับจ้างให้ดำเนินการส่งมอบงานเพิ่มเติม หรือปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว - ให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/ผู้ตรวจรับพัสดุ ทดสอบการใช้งานของระบบ QR Code ว่าสามารถใช้งานได้จริงตามที่ได้กำหนดไว้ในเงื่อนไขสัญญาหรือข้อตกลงหรือไม่ หากไม่สามารถใช้งานได้ให้รีบแจ้งผู้รับจ้างให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยเร็ว
การปฏิบัติไม่ถูกต้อง ไม่ครบถ้วน ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐	
๑. ไม่ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ หรือมอบหมายบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบในการจัดทำร่างขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง เป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๒๑	- ในการจัดซื้อจัดจ้างที่มีใช้งานก่อสร้าง ให้หน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการหรือมอบหมายบุคคลในการจัดทำร่างขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง โดยถือปฏิบัติตามระเบียบข้อ ๒๑ ดังนี้ “ในการซื้อหรือจ้างที่มีใช้การจ้างก่อสร้าง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง คณะกรรมการขึ้นมากลุ่มหนึ่ง หรือจะให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งรับผิดชอบในการจัดทำร่างขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง รวมทั้งกำหนด หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอด้วย”
๒. การกำหนดราคากลางไม่เป็นไปตาม มาตรา ๔ ของพรบ.จัดซื้อจัดจ้างฯ โดยมีข้อสังเกตจากการสอบทานเอกสาร เช่น - หน่วยงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการจัดทำรายงานการประชุมและกำหนดราคาโดยสืบจากท้องตลาดจากผู้มีอาชีพจำนวน ๓ ราย แต่พบว่าราคากลางที่ได้ไม่สามารถคำนวณได้ว่ามาจากราคาใด โดยเมื่อทดลองคำนวณกลับแล้วไม่ใช่ราคาเฉลี่ย และไม่ใช่ราคาที่ต่ำสุดจากการสืบราคา	- การกำหนดราคาให้ถือปฏิบัติตาม พรบ.จัดซื้อจัดจ้างฯ มาตรา ๔ กำหนด ดังนี้ “ราคากลาง” หมายความว่า ราคาเพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ผู้ยื่นข้อเสนอ ได้ยื่นเสนอไว้ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริงตามลำดับ ดังต่อไปนี้ (๑) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด (๒) ราคาที่ได้มาจากฐานข้อมูลราคาอ้างอิงของพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ (๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงานประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่น (๔) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
	(๕) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ (๖) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ ในกรณีที่มิมีราคาตาม (๑) ให้ใช้ราคาตาม (๑) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) แต่มีราคาตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๒) หรือ (๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์ ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๔) (๕) หรือ (๖) โดยจะใช้ราคาใดตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ **กรณีการใช้ราคากลางจากการสืบราคาจากท้องตลาดสำหรับการจัดหาที่มีการประกาศเชิญชวนทั่วไปให้ใช้ราคาเฉลี่ยเป็นราคาอ้างอิงก่อน เว้นแต่หน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่าราคาต่ำสุดสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้ก็ให้ใช้ราคาต่ำสุดเป็นราคาอ้างอิง แต่สำหรับการจัดหาที่ไม่มีประกาศเชิญชวนให้ใช้ราคาต่ำสุดเป็นราคาอ้างอิง (อ้างอิงตามคำอธิบายแบบ บก.๐๖ จากเอกสารคู่มือแนวทางการประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐของกองระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและราคากลางกรมบัญชีกลาง เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒)
๓. แบบตารางแสดงวงเงินงบประมาณฯ ในการเปิดเผยราคากลางและการคำนวณราคากลางการจัดซื้อจัดจ้างที่มีใช้งานก่อสร้าง (เดิมแบบ ปพช.๐๗ ใหม่แบบ บก.๐๖) ระบุรายการไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง โดยมีประเด็นที่พบมาก คือ - ระบุวันที่กำหนดราคาไม่ถูกต้อง โดยนำวันที่คณะกรรมการประชุมมาใส่ (ตามคำอธิบายในคู่มือแนวทางการประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคากลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ “วันที่กำหนดราคากลาง (ราคาอ้างอิง) ให้ระบุวันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้อนุมัติจำนวนเงินอันเป็นราคาที่จะใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างครั้งนั้น ๆ” - ไม่ระบุแหล่งที่มาของราคา - ระบุแหล่งที่มาของราคาไม่ครบถ้วน เช่น ใช้ราคาที่เคยซื้อเคยจ้าง แต่ไม่เลขที่สัญญา/ข้อตกลง หรือใบสั่งซื้อสั่งจ้าง - ใช้แบบตารางแสดงวงเงินไม่ถูกต้องโดยแบบเดิม (ปพช.๐๗) หลังจากที่มีการบัญชีกลางได้แจ้งแนวทางใหม่แล้ว	- การประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคากลางเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ ให้ปฏิบัติตามหนังสือกรมบัญชีกลางด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๓๓.๒/ว ๒๐๖ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เรื่อง คู่มือแนวทางการประกาศรายละเอียดข้อมูลราคากลางและการคำนวณราคาเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐ

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
๔. การจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้างระบุรายการไม่ครบถ้วนตามระเบียบฯ ข้อ ๒๒ เช่น - ไม่ระบุหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ - ระบุ “ขอบเขตงานฯ ตามเอกสารแนบ” แต่ไม่ได้แนบขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อจะจ้าง	- ในการจัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้างให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อ ๒๒ ดังนี้ “ในการซื้อหรือจ้างแต่ละวิธี นอกจากการซื้อที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามข้อ ๒๓ และข้อ ๗๙ วรรคสอง ให้เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานขอซื้อหรือจ้างเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ เพื่อขอความเห็นชอบ โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ ตามรายการดังต่อไปนี้ (๑) เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องซื้อหรือจ้าง (๒) ขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ หรือแบบรูปรายการงานก่อสร้าง ที่จะซื้อหรือจ้างแล้วแต่กรณี (๓) ราคาของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้าง (๔) วงเงินที่จะซื้อหรือจ้าง โดยให้ระบุวงเงินงบประมาณ ถ้าไม่มีวงเงินดังกล่าวให้ระบุวงเงินที่ประมาณว่าจะซื้อหรือจ้างในครั้งนั้น (๕) กำหนดเวลาที่ต้องการใช้พัสดุนั้นหรือให้งานนั้นแล้วเสร็จ (๖) วิธีที่จะซื้อหรือจ้างและเหตุผลที่ต้องซื้อหรือจ้างโดยวิธีนั้น (๗) หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อเสนอ (๘) ข้อเสนออื่น ๆ เช่น การขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ที่จำเป็นในการซื้อ หรือจ้าง การออกประกาศและเอกสารเชิญชวน และหนังสือเชิญชวน การซื้อหรือจ้างกรณีจำเป็นเร่งด่วนอันเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดหมายได้ ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๑) (ค) หรือกรณีมีความจำเป็นต้องใช้พัสดุนั้นโดยฉุกเฉิน มาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง (๒) (ง) หรือกรณีการซื้อหรือจ้างที่มีวงเงินเล็กน้อยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออก ตามความในมาตรา ๙๖ วรรคสอง ซึ่งไม่อาจทำรายงานตามปกติได้ เจ้าหน้าที่หรือ ผู้ที่รับผิดชอบ ในการปฏิบัติงานนั้นจะทำการรายงานตามวรรคหนึ่ง เฉพาะรายการที่เห็นว่าจำเป็นก็ได้”
๕. การแต่งตั้งคณะกรรมการซื้อจ้างตามระเบียบฯ ข้อ ๒๕ ไม่กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาผลของคณะกรรมการ	- ในการดำเนินการซื้อหรือจ้างแต่ละครั้งให้หน่วยงานแต่งตั้งคณะกรรมการ ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๕ ดังนี้ “ในการดำเนินการซื้อหรือจ้างแต่ละครั้ง ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้ง คณะกรรมการซื้อหรือจ้างขึ้นเพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้ <u>พร้อมกับกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี</u> คือ (๑) คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (๒) คณะกรรมการพิจารณาผลการสอบราคา (๓) คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือก

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
	(๔) คณะกรรมการซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง (๕) คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ให้คณะกรรมการซื้อหรือจ้างแต่ละคณะ รายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้ามีเหตุที่ทำให้การรายงานล่าช้า ให้เสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณา ขยายเวลาให้ตามความจำเป็น”
๖. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุไม่ครบองค์ประกอบตามที่กำหนดในระเบียบฯ ข้อ ๒๖ * เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการฯ จำนวน ๓ คน ประกอบด้วยข้าราชการ ๒ คน และผู้ใหญ่บ้าน/ชาวบ้าน/กรรมการสถานศึกษา ๑ คน	- องค์ประกอบของคณะกรรมการตามระเบียบฯ ข้อ ๒๕ ให้เป็นไปตามระเบียบฯ ข้อ ๒๖ ดังนี้ “ข้อ ๒๖ คณะกรรมการซื้อหรือจ้างตามข้อ ๒๕ แต่ละคณะ ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอย่างน้อย ๒ คน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานของรัฐ หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยให้คำนึงถึงลักษณะหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นสำคัญ ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐ จะแต่งตั้งบุคคลอื่นร่วมเป็นกรรมการด้วยก็ได้ แต่จำนวนกรรมการที่เป็นบุคคลอื่นนั้นจะต้องไม่มากกว่าจำนวนกรรมการตามวรรคหนึ่ง...” *สามารถแต่งตั้งบุคคลอื่นร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์ของทางราชการ แต่จะต้องมีกรรมการครบตามองค์ประกอบที่ระเบียบกำหนด (๓ คน) ที่แต่งตั้งจากข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย หรือพนักงานของรัฐก่อน
๗. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเมื่อดำเนินการตรวจรับเรียบร้อยแล้ว ไม่รายงานผลการตรวจรับให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ เป็นการปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามระเบียบฯ ข้อ ๑๗๕ (๔)	- ผู้ตรวจรับพัสดุหรือคณะกรรมการตรวจรับพัสดุเมื่อได้ทำการตรวจรับพัสดุครบถ้วนถูกต้องแล้ว จะต้องรายงานผลการตรวจรับนั้นให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ ตามหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ ข้อ ๑๗๕ (๔) ดังนี้ “เมื่อตรวจถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้รับพัสดุไว้และถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบพัสดุ ถูกต้องครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุนั้นมาส่ง แล้วมอบแก่เจ้าหน้าที่พร้อมกับทำใบตรวจรับ โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ฉบับ มอบแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ๑ ฉบับ และเจ้าหน้าที่ ๑ ฉบับ เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบของหน่วยงานของรัฐและรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ”

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
๘. การทำสัญญา/ข้อตกลง/ใบสั่งซื้อสั่งจ้าง ระบุข้อความไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง และไม่ตรงกับประกาศและเอกสารประกวดราคา มีประเด็นที่พบ ดังนี้ ๘.๑ ไม่วางหลักประกันสัญญา	- ให้เจ้าหน้าที่พัสดุและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้อง ของเอกสารต่าง ๆ โดยมีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ที่ตรวจพบ ดังนี้ - การวางหลักประกันสัญญาให้ปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๗-๑๖๙ สรุปโดยย่อ ดังนี้ ข้อ ๑๖๗ หลักประกันสัญญาให้ใช้อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ๑. เงินสด ๒. เช็คหรือตราพดด้สนาคารเช่นสั่งจ่าย ๓. หนังสือค้ำประกันของธนาคารภายในประเทศ ๔. หนังสือค้ำประกันของบริษัทเงินทุนหรือบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ๕. พันธบัตรรัฐบาล ข้อ ๑๖๘ หลักประกันสัญญาให้กำหนดมูลค่าเป็นจำนวนเต็มในอัตราร้อยละ ๕ ของราคาพัสดุที่จะซื้อจะจ้างครั้งนั้น เว้นแต่การจัดซื้อจัดจ้างที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่ามีสำคัญเป็นพิเศษ จะกำหนดอัตราสูงกว่าร้อยละห้าแต่ไม่เกินร้อยละสิบก็ได้ ข้อ ๑๖๙ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ยื่นข้อเสนอหรือเป็นคู่สัญญาไม่ต้องวางหลักประกัน
๘.๒ สัญญามีรอยขีดฆ่าและลงชื่อกำกับ	- สัญญา/ข้อตกลง ที่ลงนามแล้วจะแก้ไขไม่ได้ หากมีการแก้ไขต้องมีการทำบันทึกแก้ไขเพิ่มเติมสัญญา การแก้ไขให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจในการพิจารณา โดยปฏิบัติตาม พรบ. มาตรา ๙๗ และตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๕
๘.๓ ไม่ระบุระยะเวลาการรับประกันความชำรุดบกพร่อง	- ควรกำหนดระยะเวลาการรับประกันความชำรุดบกพร่องในการซื้อหรือจ้าง โดยให้พิจารณาตามความเหมาะสมของงานหรือพัสดุที่จัดซื้อจัดจ้าง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ
๘.๔ กำหนดค่าปรับอัตราไม่เป็นไปตามที่ระเบียบฯ กำหนด	- การกำหนดค่าปรับให้ปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๒ ดังนี้ “ การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือ นอกจากการจ้างที่ปรึกษาให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวัน ในอัตราตายตัวระหว่างร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๒๐ ของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้รับมอบ เว้นแต่การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท สำหรับงานก่อสร้างสาธารณูปโภคที่มีผลกระทบต่อกรจราจรให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราร้อยละ ๐.๒๕ ของราคางานจ้างนั้น-

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
	แต่อาจจะกำหนดขั้นสูงสุดของการปรับก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด...
๘.๕ กำหนดค่าปรับกรณีงานจ้างเป็นอัตราร้อยละ (ต้องระบุเป็นจำนวนเงินค่าปรับต่อวัน)	- การกำหนดค่าปรับกรณีงานจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานพร้อมกันต้องกำหนดค่าปรับเป็นจำนวนเงินในอัตราตายตัวระหว่างร้อยละ ๐.๐๑-๐.๑๐ ของราคางานจ้าง โดยคำนวณเป็นตัวเลขและระบุในสัญญา/ข้อตกลงให้ชัดเจน ทั้งนี้ จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๖๒
๘.๖ คู่สัญญาไม่ลงลายมือชื่อในเอกสารแนบท้ายสัญญา/ลงลายมือชื่อในสัญญาและเอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาไม่ครบทุกแผ่น	- คู่สัญญาต้องลงลายมือชื่อในเอกสารสัญญาและเอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาให้ครบทุกแผ่น
๘.๗ การระบุจำนวนของเอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาโดยระบุเป็นจำนวนชุด	- การระบุจำนวนเอกสารแนบท้ายสัญญา/เอกสารอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาให้ระบุเป็นจำนวนแผ่น
๙. หนังสือส่งมอบงาน /ใบส่งมอบงาน/ใบส่งของ ของผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ไม่ได้นำไปลงรับในระบบงานสารบรรณของหน่วยงาน ทำให้ไม่ทราบวันที่ ที่ผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ส่งมอบงานจริงได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อราคาค่าปรับกรณีผู้ขาย/ผู้รับจ้างส่งมอบงานไม่ตรงตามสัญญา	- หนังสือส่งมอบงาน /ใบส่งมอบงาน/ใบส่งของ และหรือหนังสืออื่น ของผู้ขาย/ผู้รับจ้าง หน่วยงานควรนำหนังสือไปลงรับในระบบงานสารบรรณ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในตรวจสอบวันที่ผู้ขายผู้รับจ้างนำพัสดุมาส่ง และเป็นประโยชน์ต่อการนับวันในการคิดค่าปรับกรณีที่การส่งมอบล่าช้ากว่าสัญญาหรือข้อตกลง
๑๐. หน่วยงานไม่นำร่างขอบเขตงานฯ ร่างประกาศและร่างเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์กรณีการซื้อจ้างที่มีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท รับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ โดยระบุเหตุผลในรายงานว่า “เนื่องจากขอบเขตงานดังกล่าวผ่านเวทีประชาคมของหมู่บ้านแล้ว” ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน	- การนำร่างขอบเขตงานฯ ร่างประกาศและร่างเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ รับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ เพื่อให้การกำหนดขอบเขตของงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะซื้อหรือจ้างเป็นไปด้วยความรอบคอบ เหมาะสม เป็นประโยชน์แก่หน่วยงานของรัฐ และไม่มีการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ให้ปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๔๕ โดยสรุป มีหลักเกณฑ์ดังนี้ (๑) การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้อยู่ในดุลพินิจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่จะให้มีการเผยแพร่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการหรือไม่ก็ได้ (๒) การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีวงเงินเกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้หน่วยงานของรัฐ นำร่างประกาศและร่างเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เผยแพร่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ประกอบการ

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
๑๑. รายละเอียดในสัญญา ประกาศและเอกสารประกวดราคา และเอกสารขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะจัดหาไม่ตรงกัน เช่น - ในประกาศและเอกสารประกวดราคากำหนดระยะเวลาในการรับประกันความชำรุดบกพร่อง ๑ ปี แต่ทำสัญญากำหนดเพียง ๓ เดือน - ในประกาศและเอกสารประกวดราคากำหนดใช้เกณฑ์ราคาในการพิจารณาผู้ชนะการเสนอราคา แต่ในเอกสารขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะฯ ระบุใช้เกณฑ์ราคาประกอบเกณฑ์อื่น - ในเอกสารขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะฯ กำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้รับจ้างต้องมีผลงานที่เคยทำกับหน่วยงานภาครัฐ...แต่ในประกาศและเอกสารประกวดราคาไม่ได้กำหนดเงื่อนไข ดังกล่าวไว้	- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร โดยเนื้อหาและรายละเอียดในประกาศและเอกสารการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคา และเอกสารขอบเขตงานหรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุที่จะจัดหา จะต้องมีความสอดคล้องกัน
การส่งมอบงาน/การตรวจรับงาน ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญา	
จากการตรวจติดตาม พบว่า ในบางพื้นที่ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ รายงานผลการตรวจรับต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานถูกต้องครบถ้วน แต่จากการสุ่มตรวจผลการดำเนินงาน พบว่ามีบางประเด็นที่ไม่ครบถ้วนตามสัญญา เช่น - การจัดส่งงานไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ส่งเอกสารรายงาน แผ่น CD/Thumb Drive ไม่มอบผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กลุ่มเป้าหมาย ฉลากผลิตภัณฑ์แสดงรายการไม่ครบตามที่กำหนดในขอบเขตงานฯ เป็นต้น - ส่งงานตามรายการครบทุกรายการแต่คุณภาพไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในสัญญา/ข้อตกลง เช่น ไม่จัดทำ Story ๒ ภาษา/๓ ภาษา และจัดทำ QR Code เพื่อแสดงเรื่องราวและรายละเอียดข้อมูลสินค้า แต่เมื่อตรวจสอบแล้วปรากฏว่าไม่สามารถใช้งานได้ หรือสร้างเพจ Facebook หมู่บ้านแต่ไม่สามารถเปิดใช้งานได้ เป็นต้น	- คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/ผู้ตรวจรับพัสดุ จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กำหนดในระเบียบฯ ข้อ ๑๗๕ โดยในการดำเนินการตรวจรับพัสดุจะต้องตรวจรับให้ถูกต้อง ครบถ้วน ตามหลักฐานที่ตกลงกันไว้แล้วจึงมอบพัสดุนั้นแก่เจ้าหน้าที่พร้อมจัดทำใบตรวจรับพัสดุ และรายงานผลการตรวจรับให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ - ในกรณีผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ส่งมอบพัสดุไม่ตรงตามเงื่อนไขในสัญญา/ข้อตกลงให้ ปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๑๗๕ (๔) ระบุว่า “เมื่อตรวจถูกต้องครบถ้วนแล้ว ให้รับพัสดุไว้และถือว่าผู้ขายหรือผู้รับจ้างได้ส่งมอบพัสดุถูกต้องครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างนำพัสดุนั้นมาส่ง แล้วมอบแก่เจ้าหน้าที่พร้อมกับทำใบตรวจรับ โดยลงชื่อไว้เป็นหลักฐานอย่างน้อย ๒ ฉบับ มอบแก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ๑ ฉบับ และเจ้าหน้าที่ ๑ ฉบับ เพื่อดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบของหน่วยงานของรัฐและรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ ในกรณีที่เห็นว่าพัสดุที่ส่งมอบ มีรายละเอียดไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในสัญญาหรือข้อตกลง ให้รายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่เพื่อทราบและสั่งการ”

ข้อตรวจพบ	ข้อเสนอแนะ
	และตามระเบียบฯ ข้อ ๑๗๕(๕) ในกรณีที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้างส่งมอบพัสดุถูกต้องแต่ไม่ครบจำนวน หรือส่งมอบครบจำนวน แต่ไม่ถูกต้องทั้งหมด ถ้าสัญญาหรือข้อตกลงมิได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ตรวจรับไว้เฉพาะจำนวนที่ถูกต้อง โดยถือปฏิบัติตาม (๔) และให้รับรายงานหัวหน้าหน่วยงานของรัฐผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่ เพื่อแจ้งให้ผู้ขายหรือผู้รับจ้างทราบภายใน ๓ วันทำการ นับถัดจากวันตรวจพบ แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิ์หน่วยงานของรัฐที่จะปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้างในจำนวนที่ส่งมอบไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องนั้น
รายละเอียดของเอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ครบถ้วน ไม่สอดคล้องกัน	
โดยมีประเด็นที่ตรวจพบ เช่น - ใบเสนอราคาของผู้ขาย/ผู้รับจ้างไม่ระบุวันที่ - ใบเสร็จรับเงินไม่ระบุวันที่ - ใบเสร็จรับเงินไม่ประทับตราจ่ายเงินแล้ว - วันที่ในเอกสารไม่สอดคล้องกัน - ผู้มีอำนาจลงนามในเอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ครบถ้วน - ไม่ระบุวันที่กำหนดราคากลางในแบบ ปพข.๐๗	- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบควรตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร โดยตรวจสอบเนื้อหาและรายละเอียด รวมถึงความสอดคล้องกันของขั้นตอนการดำเนินงาน และระยะเวลาการดำเนินการตามข้อเท็จจริง
ข้อสังเกตอื่น ๆ ที่พบจากการตรวจสอบ	
๑. คณะกรรมการซื้อจ้างแต่ละคณะ ดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาผลแล้วแต่กรณี แต่ไม่ได้จัดทำรายงานการประชุมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร	- คณะกรรมการซื้อจ้างแต่ละคณะเมื่อมีการประชุมพิจารณาผลควรจัดทำรายงานการประชุมไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และใช้เป็นเอกสารแนบประกอบการรายงานผลให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ โดยในรายงานการประชุมดังกล่าวควรระบุรายละเอียดของการประชุมพิจารณาให้ครบถ้วน ชัดเจน
๒. การส่งหลักฐานการเบิกจ่าย (การจัดซื้อจัดจ้าง) ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ เพื่อเบิกจ่ายเงินที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด พบว่า โดยส่วนใหญ่เอกสารจะถูกส่งให้เจ้าหน้าที่การเงินทำการตรวจสอบและทำการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง โดยไม่ได้ผ่านการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่พัสดุก่อน ซึ่งในบางพื้นที่เจ้าหน้าที่การเงินบางคนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบพัสดุไม่ชัดเจน และหรือยังไม่ครอบคลุมทุกประเด็น จึงส่งผลให้มีข้อคลาดเคลื่อน และหรือการปฏิบัติที่ไม่ครบถ้วน/ไม่ถูกต้องตามพรบ. ระเบียบฯ และหรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกำหนด	- เพื่อเป็นการวางระบบการควบคุมภายใน และลดความเสี่ยงในการปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามระเบียบฯ ก่อนการเบิกจ่ายเงินให้กับผู้ขาย/ผู้รับจ้าง กรณีเอกสารการเบิกจ่ายที่เป็นเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างที่ส่งมาจากสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ควรมีการตรวจสอบ/สอบถามจากเจ้าหน้าที่พัสดุ ในเรื่องการค้าเนินการตามขั้นตอนของระเบียบฯ ก่อนส่งเอกสารหลักฐานให้กับเจ้าหน้าที่การเงิน หรือควรมีการจัดทำเอกสาร check list/การจัดการความรู้เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบ

หมายเหตุ ๑. จังหวัดที่สุ่มตรวจจำนวน ๒๐ จังหวัดประกอบด้วย จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี เชียงใหม่ เชียงราย พะเยาแพร่ นครพนม กาฬสินธุ์ มหาสารคาม สุรินทร์ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ ราชบุรี กาญจนบุรี จันทบุรี ตราด นครศรีธรรมราช และจังหวัดตรัง

๒. วันที่ดำเนินการตรวจสอบ ระหว่างวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ - ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๒

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงราย	
เลขที่รับ ๔๑๙	
วันที่รับ ๙.๘.๖๖	
☐ ๑. การประชาสัมพันธ์	☐ ๒. ส่งมอบ
☐ ๓. การติดตาม	☐ ๔. อื่นๆ

ที่ มท ๐๔๐๘.๗/ว ๑๕๐๒

กรมการพัฒนาชุมชน กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาชุมชน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ๔๑๖
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๕๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่สอดคล้องกับประเด็นความเสี่ยงสำคัญ และข้อเสนอแนะจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท ๐๔๐๘.๗/ว ๐๗๘๘ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒
๒. หนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท ๐๔๑๑.ว ๑๑๘๒ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ กรมการพัฒนาชุมชนขอให้จังหวัดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ศึกษารายละเอียดยุทธศาสตร์ส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นแนวทาง ในการขับเคลื่อนชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว และสร้างรายได้ที่ยั่งยืน รวมถึงจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ จากกรมการพัฒนาชุมชน และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ กรมการพัฒนาชุมชนได้สรุปประเด็นข้อตรวจพบ ของกลุ่มตรวจสอบภายใน กรมการพัฒนาชุมชน จากการดำเนินการตรวจสอบผลการดำเนินงานกิจกรรม ตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อให้จังหวัดใช้เป็นข้อมูลในการสอบทานการปฏิบัติงานเบื้องต้น รวมถึงเป็นข้อพึงระวังในการปฏิบัติงาน ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กรมการพัฒนาชุมชน ได้รับการประสานงานจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบ โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทั้งนี้ ผลการตรวจสอบฯ มีประเด็นสำคัญจำแนกได้ ดังนี้

๑. ประเด็นความเสี่ยงสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีข้อค้นพบ ดังนี้

๑.๑ การดำเนินโครงการยังไม่สามารถพัฒนาหมู่บ้านเป้าหมายให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว ที่ใช้อัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความแตกต่างมาเป็นจุดขายในการดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ กิจกรรมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เน้นการปรับปรุงภูมิทัศน์ที่มีลักษณะทางกายภาพคล้าย ๆ กัน เช่น ชุมประตุนไม้ไผ่ และสะพานไม้ไผ่ ไม่ได้สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ที่มีความหลากหลายและมีความต่างกันของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชน นอกจากนี้ การพัฒนาสินค้าชุมชนที่กำหนดเป้าหมายไว้จำนวนหมู่บ้านละ ๑๐ ผลิตภัณฑ์ เท่ากันในทุกหมู่บ้าน ทำให้ต้องมีการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ขึ้นให้ครบตามเป้าหมาย โดยที่มีบางผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการสร้างขึ้น ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาที่มีความโดดเด่นและแตกต่างที่แสดงถึงคุณลักษณะเฉพาะของชุมชน

๑.๒ กิจกรรมการพัฒนาในชุมชนหรือหมู่บ้านเป้าหมายมีแนวโน้มไม่สามารถพัฒนา เพื่อให้เป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างยั่งยืน กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ที่ได้ดำเนินการไว้ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ จุด Check-in และ Landmark ที่อาจเสื่อมสภาพ ขาดสูญหาย ในระยะเวลาอันใกล้ เนื่องจากใช้วัสดุที่ไม่คงทนถาวร มีอายุการใช้งานสั้น บรรจุภัณฑ์ที่มีต้นทุนการผลิตสูง และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวของชุมชนที่อาจไม่สามารถทำหน้าที่ได้เมื่อระยะเวลาผ่านไป ซึ่งเป็นภาระ

และความรับผิดชอบที่ชุมชนต้องดำเนินการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่พบว่ามี ความชัดเจนในการดำเนินการ ที่มีความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมแต่อย่างใด ทั้งในส่วนของกรมการพัฒนาชุมชนและในส่วนของหมู่บ้าน หรือชุมชนเอง

๑.๓ การดำเนินโครงการมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย จำนวนผลิตภัณฑ์ที่พัฒนา และกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก มีรายละเอียดค่อนข้างซับซ้อน เนื่องจากเป็นการพัฒนาโดยใช้ต้นทุนของชุมชน ที่มีความหลากหลายและแตกต่างเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินการ แต่มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการที่จำกัด ทำให้การปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปด้วยความเร่งรีบ เน้นเป้าหมายในเชิงปริมาณเป็นสำคัญ กิจกรรมหลายกิจกรรมจึงมีความเสี่ยงที่ยังไม่สามารถพัฒนาให้เกิดหมู่บ้านท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๒. ข้อเสนอแนะของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินต่อโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี รายละเอียด ดังนี้

๒.๑ ทบทวนและประเมินผลการดำเนินโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชนให้ทราบถึงความพร้อม รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนา ให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการเป็นกลไกการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อนำมากำหนดแนวทางและวิธีการในการดำเนินการให้ตรงกับสภาพข้อเท็จจริงของแต่ละหมู่บ้าน หรือชุมชนเป้าหมาย และหากมีชุมชนหรือหมู่บ้านใดที่ประเมินแล้วมีข้อจำกัดจนไม่สามารถเป็นชุมชนท่องเที่ยวได้ อาจพิจารณาให้ได้รับการส่งเสริมหรือพัฒนาในด้านอื่นตามความเหมาะสมต่อไป

๒.๒ การดำเนินกิจกรรมการพัฒนา ควรให้ความสำคัญกับการค้นหาอัตลักษณ์ที่แท้จริง ของแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชน เนื่องจากแต่ละแห่งมีต้นทุนที่แตกต่างกันทั้งในส่วนของทุนมนุษย์ ทุนทางกายภาพ ทุนทางธรรมชาติ ทุนทางสังคม รวมถึงทุนทางการเงิน และการพัฒนาในแต่ละกิจกรรมต้องดำเนินการ บนพื้นฐานของต้นทุนที่เป็นอัตลักษณ์นี้ เพื่อให้เป็นหมู่บ้านหรือชุมชนที่มีความโดดเด่น เป็นเสน่ห์เฉพาะตัว สร้างจุดขายที่มีความหลากหลายและแตกต่างกัน

๒.๓ กำหนดแนวทางและวิธีการดำเนินงานที่มีความชัดเจนในการพัฒนาให้เกิดหมู่บ้าน หรือชุมชนท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยรับการสนับสนุนจากรัฐให้น้อยที่สุด โดยอาจพิจารณา ให้มีการจัดตั้งองค์กรในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน และมีการกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาในการดำเนินการร่วมกัน อย่างเป็นรูปธรรม โดยอาจมีหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชน ที่มีความพร้อม เป็นพี่เลี้ยงเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนต่อไป

เพื่อป้องกันความเสี่ยงตามข้อตรวจพบและดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน และเพื่อส่งเสริม พัฒนาและต่อยอดชุมชนท่องเที่ยวตามลักษณะของการเป็น ชุมชนท่องเที่ยว กรมการพัฒนาชุมชน จึงขอให้จังหวัดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ศึกษาแนวทาง การส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ระยะต่อไป รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ดังนี้

๑. แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น (Attractive) โดยมีเป้าหมาย เพื่อสร้างการรับรู้และกระตุ้นนักท่องเที่ยวเข้าสู่หมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ รวมถึงเสริมสร้าง ศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชนในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ได้แก่

๑.๑ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ กระตุ้นนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
๑.๒ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้าสู่ช่องทางการตลาดออนไลน์ แพลตฟอร์ม และแอปพลิเคชัน
๑.๓ ส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ แพคเกจทัวร์ โปรแกรมการท่องเที่ยว
๑.๔ บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีด้านการตลาด เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/จังหวัด สมาคมด้านการท่องเที่ยว สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) เป็นต้น

๑.๕ ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้หลักการและแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒. แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง (Brighten Star) โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับเป็นชุมชนท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่

๒.๑ วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวทั้ง ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านสินค้าและบริการ โดยแต่ละหมู่บ้าน/ชุมชนนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแผนและแนวทางในการพัฒนาระดับชุมชนท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว

๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมีกรรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว กลุ่ม/องค์กรที่ร่วมกันขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางและทิศทางที่กำหนด รวมทั้งสร้างความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว

๒.๓ ยกระดับสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

๒.๔ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการ แพคเกจทัวร์ และโปรแกรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

๒.๕ ส่งเสริมการตลาด มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และความดึงดูดด้านการท่องเที่ยวของหมู่บ้าน/ชุมชน

๓. แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน (Case Study) โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้หมู่บ้าน/ชุมชนเกิดการสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รองรับการศึกษาดูงานและขยายผลความสำเร็จในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ตามความโดดเด่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่

๓.๑ จำแนกความโดดเด่นแต่ละด้าน เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่แหล่งเรียนรู้ที่มีกระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาองค์ความรู้และตัวอย่างความสำเร็จของหมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๒ พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการรองรับการศึกษาดูงาน โดยสามารถบริหารจัดการสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน และอาจมีรายได้เสริมจากสินค้าและบริการที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

๓.๓ ประสานความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัท ประชารัฐรักสามัคคีจังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีภารกิจเฉพาะด้านในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย การบริหารจัดการกองทุนชุมชน เป็นต้น

๔. แนวทางส่งเสริมและพัฒนาชุมชนสินค้า OTOP (Delivery Product) โดยมีเป้าหมาย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของหมู่บ้าน/ชุมชนโดยการสนับสนุนและพัฒนาตามกระบวนการ OTOP ได้แก่

๔.๑ พัฒนาตามแนวทางกระบวนการ OTOP ได้แก่ พัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พัฒนาระบบการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เชื่อมโยงกับ OTOP Mobile, OTOP Online, ตลาดประชารัฐ

๔.๒ ใช้หลักการพื้นฐานตามแนวคิด OTOP คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล การพึ่งพาตนเอง และความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เป็นอัตลักษณ์ ใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพและรายได้

๔.๓ ใช้กระบวนการชุมชนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการชุมชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้หมู่บ้าน/ชุมชนพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายนิสิต จันทร์สมวงศ์)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

กลุ่มงานส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยววันวิถี

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๐๗๔ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๑๑

กรมการพัฒนาชุมชน : เศรษฐกิจฐานรากมั่นคงและชุมชนพึ่งตนเองได้ ภายในปี ๒๕๖๕

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ชุมชนสามารถบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ยั่งยืน

ชุมชนท่องเที่ยวรักษาสถิติและ
สร้างคุณค่าได้อย่างยั่งยืน

เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ
ชุมชนท่องเที่ยว

จำนวนชุมชนท่องเที่ยว
ที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว

สินค้าและบริการในชุมชนท่องเที่ยว
ได้รับการพัฒนาและเพิ่มมูลค่า

พัฒนาและยกระดับมาตรฐาน
สินค้าและบริการในชุมชนท่องเที่ยว

จำนวนสินค้าและบริการ
ในชุมชนท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว
และสัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน

ส่งเสริมการตลาด
และเชื่อมโยงธุรกิจการท่องเที่ยว

จำนวนนักท่องเที่ยว
ในชุมชนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

ยุทธศาสตร์

1. รายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าและกิจการบริการด้านการท่องเที่ยว
2. ความสุขของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

การจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

A

ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น “Attractive”
(พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว)

มีค่าคะแนน 90 คะแนนขึ้นไป
(มีคะแนนในด้านที่ 1, 40 คะแนนขึ้นไป)

B

ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง “Brighten Star”
(มีแวว มีอนาคต ในการพัฒนาต่อยอด)

มีค่าคะแนน 80 – 89 คะแนน
(มีคะแนนในด้านที่ 1, 40 คะแนนขึ้นไป)

C

ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน “Case Study”
(มีความโดดเด่นเฉพาะทาง)

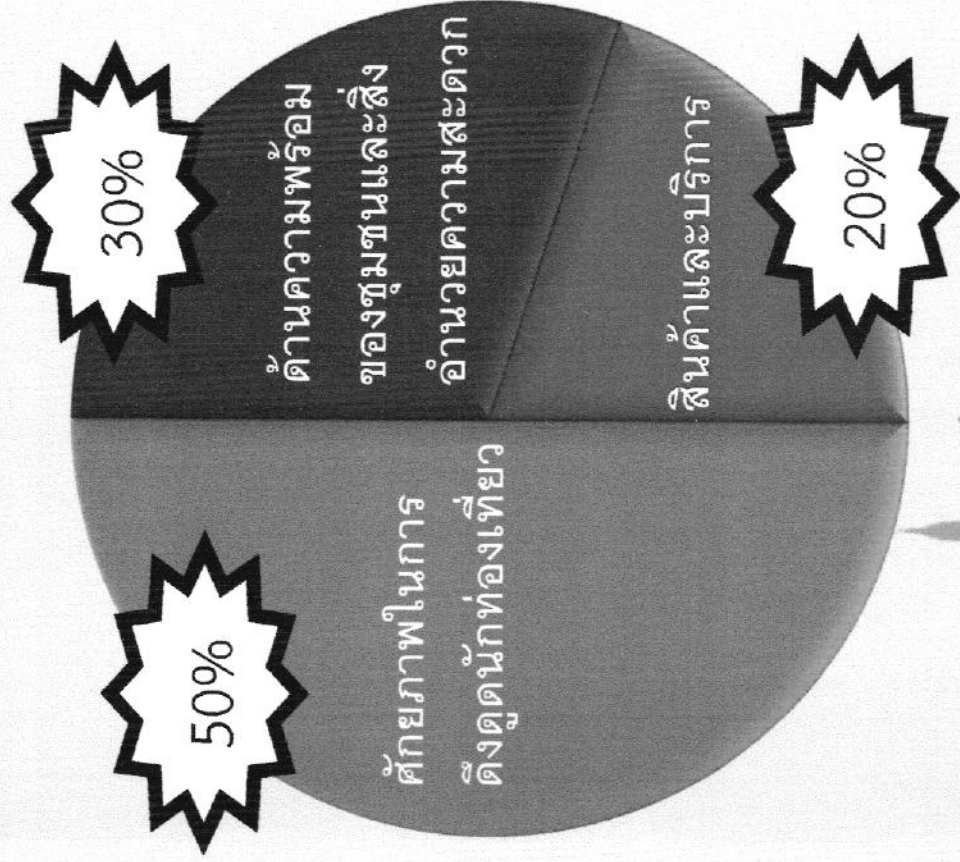
มีค่าคะแนนน้อยกว่า 90 (ค่าคะแนนในด้านที่ 1 น้อยกว่า 40 คะแนน)
แต่มีความโดดเด่นเฉพาะทางด้านอื่น พร้อมรองรับการศึกษาดูงาน

D

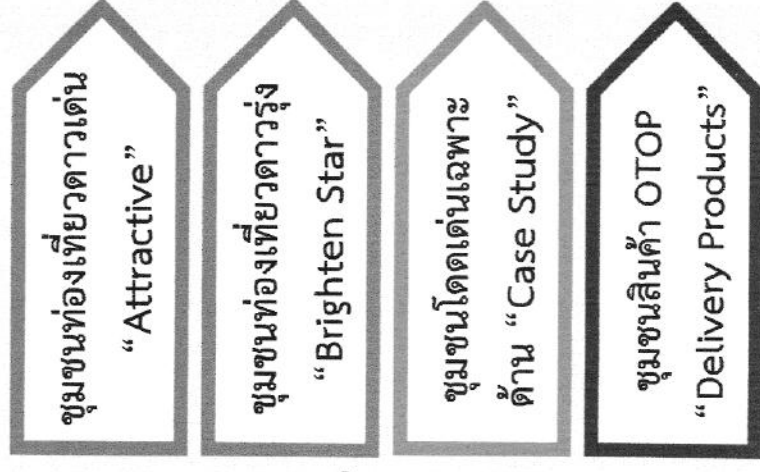
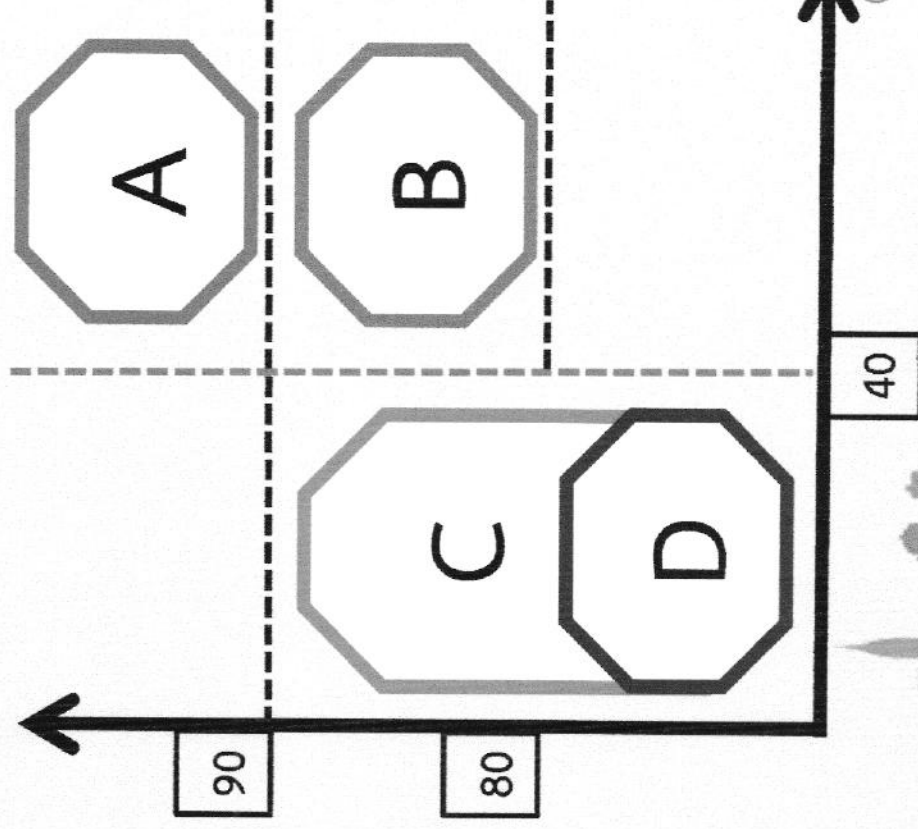
ชุมชนสินค้า OTOP “Delivery Products”
(นำสินค้าออกขาย)

มีค่าคะแนนน้อยกว่า 80
(ค่าคะแนนในด้านที่ 1 น้อยกว่า 40 คะแนน)

กรอบการพิจารณาจัดประเภทชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

คะแนนรวม

คะแนนด้านที่ 1

(ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว)

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา “ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น”

ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น “Attractive”
(พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว)

“สร้างเครือข่าย เพิ่มการเชื่อมโยง
เป็นหุ้นส่วนกับภาคเอกชน”

แนวทางการพัฒนา

- ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กระตุนนักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศ
- ส่งเสริมให้ชุมชนเข้าสู่ช่องทางทางการตลาดออนไลน์ แพลตฟอร์ม แอปพลิเคชัน
- ส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ แพคเกจทัวร์ โปรแกรมการท่องเที่ยว
- บูรณาการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคีด้านการตลาด เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย/จังหวัด สมาคมด้านการท่องเที่ยว สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ ฯลฯ และร่วมงานส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น งานเที่ยวทั่วไทย ไปด้วยกัน เป็นต้น
- ส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้หลักการและแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิด ชุมชนมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว มีความสามารถในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง มีการกำหนดแผนและทิศทางการพัฒนา มีสิ่งอำนวยความสะดวก และมีสินค้าและบริการที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และส่งเสริมการตลาดเชื่อมโยงธุรกิจท่องเที่ยว กระตุนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตและเสน่ห์ของชุมชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

เพื่อ

สร้างการรับรู้และกระตุ้น
นักท่องเที่ยวเข้าสู่ชุมชน
ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา “ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง”

B

ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง “Brighten Star”
(มีแวว มีอนาคต ในการพัฒนาต่อยอด)

“ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าและบริการ
ชุมชนมีความสะอาด สะดวก ปลอดภัย”

แนวทางการพัฒนา

- วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้านความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งด้านสินค้าและบริการ โดยแต่ละชุมชนนำผลการวิเคราะห์มากำหนดแผนและแนวทางในการพัฒนาระดับชุมชนท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว
- เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โดยมีกรมการบริหารชุมชนท่องเที่ยว กลุ่ม/องค์กรที่ร่วมกันขับเคลื่อนแผนพัฒนาชุมชนท่องเที่ยวให้เป็นไปตามแนวทางและทิศทางที่กำหนด มีการกำหนดกฎหมาย กติกา เพื่อสร้างความยั่งยืนของชุมชนท่องเที่ยว
- ยกระดับสินค้า/ผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว
- พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและบริการ โปรแกรมการท่องเที่ยว แพคเกจทัวร์ รวมถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานด้านความปลอดภัย มาตรฐานโฮมสเตย์ เป็นต้น
- ส่งเสริมการตลาด โดยมุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

แนวคิด ชุมชนมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว สามารถพัฒนาต่อยอดยกระดับไปให้เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนท่องเที่ยวและกำหนดแนวทางในการพัฒนาตามศักยภาพและคุณลักษณะของชุมชน

เพื่อ
ยกระดับเป็นชุมชนท่องเที่ยว
ที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา “ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน”

ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน “Case Study”

(มีความโดดเด่นเฉพาะทาง)

“เชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐ สาธารณสุข เกษตร
ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมรองรับ

การศึกษาดูงานเฉพาะด้าน ”

แนวทางการพัฒนา

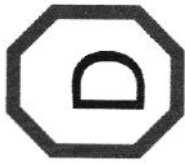
- จำแนกความโดดเด่นแต่ละด้าน เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่แหล่งเรียนรู้ที่มีกระบวนการ
จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาองค์ความรู้ และตัวอย่างความสำเร็จ
ของชุมชน
- พัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการรองรับการศึกษาดูงาน โดยสามารถบริหารจัดการ
สร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของชุมชน และอาจมีรายได้เสริมจากสินค้า
และบริการที่มีอยู่ในชุมชน
- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีภารกิจเฉพาะด้านในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้
เช่น เกษตรอินทรีย์/เกษตรปลอดภัย การบริหารจัดการกองทุน เป็นต้น

แนวคิด ชุมชนมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย แต่มีความโดดเด่น
เฉพาะด้านในการเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน จึงควรส่งเสริมให้เกิดการสร้างรายได้
จากกิจกรรมการเรียนรู้รองรับการศึกษาดูงาน เพื่อขยายผลความสำเร็จ
ในการพัฒนาด้านต่างๆ ตามความโดดเด่นของชุมชน

เพื่อ

เป็นแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมรองรับ
การศึกษาดูงานเฉพาะด้าน
ตามความโดดเด่นของชุมชน

แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา “ชุมชนสินค้า OTOP”

ชุมชนสินค้า OTOP “Delivery Products”
(นำสินค้าออกขาย)

“ส่งเสริมภูมิปัญญาพัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์ OTOP
เชื่อมต่อตลาดประชารัฐ, OTOP Mobile Unit
และ OTOP Online ”

แนวทางการพัฒนา

- พัฒนาตามแนวทางการกระบวนการ OTOP ได้แก่ พัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
พัฒนากระบวนการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ และส่งเสริมการตลาด เชื่อมโยงกับ
ตลาดประชารัฐ, OTOP Mobile Unit และ OTOP Online
- ใช้หลักการพื้นฐานตามแนวคิด OTOP คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล การพึ่งพาตนเอง
และความคิดสร้างสรรค์ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดผลิตภัณฑ์
ที่เป็นอัตลักษณ์ ใช้ภูมิปัญญาและวัตถุดิบในท้องถิ่น สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ สร้างอาชีพ
และรายได้
- ใช้กระบวนการชุมชนในการพัฒนาระบบบริหารจัดการชุมชน ภายใต้หลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ชุมชนพึ่งตนเองได้

แนวคิด ชุมชนมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย และไม่มีความโดดเด่นเฉพาะด้านในการเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน จึงควรส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามกระบวนการพัฒนา OTOP รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งชุมชนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อ
พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
โดยการสนับสนุนและพัฒนา
ตามกระบวนการ OTOP

